

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Факультет філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

І. М. Богачук

ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності «Журналістика»

Вінниця
2025

УДК 070 (078.5)

Б 68

*Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри журналістики,
реклами та зв'язків з громадськістю
(протокол №8 від 15 січня 2025 р.)*

*Рекомендовано до друку навчально-методичною комісією
факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
(протокол № 5 від 9 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Житарюк М. Г. — доктор наук із соц. комунікацій, проф. кафедри зарубіжної преси та інформації Львівського національного університету імені Івана Франка.

Гандзюк В. О. — кандидат наук із соц. комунікацій, доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Б 68 **Богачук І. М.**

Жанри журналістики: навчально-методичний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2025. 156 с.

Цей посібник стане помічником для журналістів-початківців у вивченні основ журналістської майстерності — жанрів. Сучасний медійний простір динамічний та мінливий, але його фундамент залишається незмінним — це вміння працювати з інформацією, аналізувати її та подавати аудиторії в зрозумілій і цікавій формі.

Програмний матеріал структуровано у 3 розділи, кожен із яких містить теоретичну частину (короткий конспект), практичну частину (питання для обговорення, завдання, практичні поради), а також список рекомендованої літератури та нотатник.

Для студентів I курсу спеціальності «Журналістика» ступеня вищої освіти бакалавра.

УДК 070 (078.5)

ISBN

© Богачук І. М., 2025

ПЕРЕДМОВА

«Творчість любить дисципліну. А натхнення любить сумлінного автора, який його регулярно запрошує в гості...» (Ю. Гудошник, «Анатомія письменниці»)

Курс практичних занять з «Жанрів журналістики» допоможе зрозуміти закони розвитку жанрової системи, навчитися працювати в різних жанрах залежно від завдання, опанувати сучасні мультимедійні формати, виробити власний журналістський стиль.

Журналіст, який знає жанри, легко працює у будь-якому медіа чи соцмережах: від газети й телебачення до блогу.

Жанри дають базу, а їхнє поєднання та трансформація відкривають простір для творчості й пошуку власного стилю.

Чому важливо вивчати жанри журналістики?

1. Вони забезпечують зрозумілу для читача форму.
2. Допомагають журналістові обрати правильний інструмент для конкретної теми.
3. Формують професійну культуру мислення та письма.
4. Дають змогу поєднувати традиції та сучасні інновації.

Опанування жанрів — це не лише вивчення теорії, а передусім практика. Кожен жанр — це особлива форма мислення, спосіб спілкування з аудиторією. Через замітку журналіст вчиться точно й лаконічно передавати факти, через репортаж — бачити життя в русі, через інтерв'ю — чути людину, а через статтю — формувати власну позицію.

Сьогодні журналіст працює у світі, де новини змінюються щосекунди, а технології задають темп професії. Та навіть у цифрову добу головне залишається незмінним — слово, що впливає. Тож майбутньому журналісту важливо навчитися не лише користуватись сучасними інструментами, а й відчувати зміст,

відповідальність і силу власного тексту.

Цей посібник допоможе виробити системне бачення жанрової природи журналістики, розвинути критичне мислення та навички створення професійних матеріалів. Він поєднує традиційні підходи з новими форматами: від газетної замітки до мультимедійного лонгріду.

Бажаю студентам натхнення, творчої сміливості й професійної допитливості у пізнанні світу жанрів журналістики.

Від авторки

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДИСЦИПЛІНИ «ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ»

РОЗДІЛ 1

ВСТУП. ІНФОРМАЦІЙНІ ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1-2. Знайомство з дисципліною «Жанри журналістики». Поняття жанру. Загальна характеристика інформаційних жанрів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3. Замітка — найпоширеніший інформаційний жанр. Види заміток

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4-5. Методика написання замітки. Приклади з медіа

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6. Звіт як інформаційний жанр

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7. Методика підготовки звіту. Приклади з медіа

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8. Репортаж як жанр. Особливості емоційного зображення події

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9. Методика створення репортажу. Приклади з медіа

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10. Дифузія жанрів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №11. Інтерв'ю як жанр і метод збирання інформації

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12. Методика підготовки інтерв'ю. Приклади з медіа

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №13. Підсумкова робота з інформаційних жанрів

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №14. Правила наближення інтересів у журналістських текстах

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНІ ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №15. Аналітичні жанри. Специфіка журналістського аналізу

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №16. Кореспонденція в системі аналітичної журналістики. Приклади з медіа

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №17. Стаття — найважливіший аналітичний жанр. Функціонування в українському інформаційному просторі

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №18. Рецензія як форма аналізу відображення дійсності

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №19. Коментар. Огляд. Лист. Журналістське розслідування

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №20. Методика роботи над аналітичними жанрами

РОЗДІЛ 3

ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНІ ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №21. Публіцистика як вид художньої творчості

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №22. Нарис як художньо-публіцистичний жанр

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №23. Есе. Підготовка власного тексту

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №24. Памфлет і фейлетон — тексти сатиричного характеру

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №25. Методика роботи над художньо-публіцистичними жанрами

РОЗДІЛ 4

НОВІТНІ ОНЛАЙНОВІ ФОРМИ ЖУРНАЛІСТИКИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №26. Лонгрід як самостійна форма мультимедійної журналістики

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №27. Фіче та ньюз фіче

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №28. Журналістика даних (DATA JOURNALISM)

ЗМІСТ

Передмова.....	3
----------------	---

Структура практичних занять дисципліни «Жанри журналістики».....	5
--	---

Розділ 1. Вступ. Інформаційні жанри журналістики	8
--	---

ПЗ № 1-2	8
ПЗ № 3	10
ПЗ № 4-5	14
ПЗ № 6	21
ПЗ № 7	23
ПЗ № 8	27
ПЗ № 9	30
ПЗ № 10	36
ПЗ № 11	38
ПЗ № 12	40
ПЗ № 13	55
ПЗ № 14	56

Розділ 2. Аналітичні жанри журналістики.....	58
--	----

ПЗ № 15	58
ПЗ № 16	60
ПЗ № 17	66
ПЗ № 18	75
ПЗ № 19	82
ПЗ № 20	93

Розділ 3. Художньо-публіцистичні жанри журналістики...95	
--	--

ПЗ № 21	95
ПЗ № 22	98
ПЗ № 23	105
ПЗ № 24	115
ПЗ № 25	117

Розділ 3. Новітні онлайн-форми журналістики.....	120
--	-----

ПЗ № 26	120
ПЗ № 27	124
ПЗ № 28	133

Вправи.....	137
Запитання для самоконтролю.....	139
Критерії оцінювання.....	141
Список використаних джерел.....	151
Нотатник.....	153

Навчальне видання

Богачук Ірина Миколаївна

ЖАНРИ ЖУРНАЛІСТИКИ

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 09.04.2025 р.
Формат 64х90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Alfios
Ум. друк. арк. 5. Наклад 50 прим. Зам. №

Віддруковано з оригіналів замовника.
ФОП Корзун Д.Ю.
21027, а/с 8825, м. Вінниця, вул. Немириське шосе, 62а.
Тел.: (0432) 69-67-69, 603-000
E-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>